

МОМИНА КРЕПОСТ АД
ГОДИШЕН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2023 година

ОТЧЕТ ЗА ВСЕОБХВАТНИЯ ДОХОД	1
ОТЧЕТ ЗА ФИНАНСОВОТО СЪСТОЯНИЕ	2
ОТЧЕТ ЗА ПАРИЧНИТЕ ПОТОЦИ	3
ОТЧЕТ ЗА ПРОМЕНИТЕ В СОБСТВЕНИЯ КАПИТАЛ	4

ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ

1. ИНФОРМАЦИЯ ЗА ДРУЖЕСТВОТО	5
2. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВОТО	7
3. ПРИХОДИ	30
4. ДРУГИ ДОХОДИ ОТ ДЕЙНОСТТА	30
5. РАЗХОДИ ЗА СУРОВИНИ И МАТЕРИАЛИ	31
6. РАЗХОДИ ЗА ВЪНШНИ УСЛУГИ	31
7. РАЗХОДИ ЗА ПЕРСОНАЛА	32
8. ДРУГИ РАЗХОДИ ЗА ДЕЙНОСТТА	32
9. ФИНАНСОВИ ПРИХОДИ И РАЗХОДИ	32
10. РАЗХОД ЗА ДАНЪК ВЪРХУ ПЕЧАЛБАТА	Грешка! Показалецът не е дефиниран.
11. ИМОТИ, МАШИНИ И ОБОРУДВАНЕ	33
12. НЕМАТЕРИАЛНИ АКТИВИ	35
13. ИНВЕСТИЦИИ НА РАЗПОЛОЖЕНИЕ И ЗА ПРОДАЖБА	35
14. МАТЕРИАЛНИ ЗАПАСИ	35
15. ТЪРГОВСКИ ВЗЕМАНИЯ И ПРЕДОСТАВЕНИ АВАНСИ	37
16. ДРУГИ ВЗЕМАНИЯ И ПРЕДПЛАТЕНИ РАЗХОДИ	37
17. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ	38
18. СОБСТВЕН КАПИТАЛ	38
19. ПАСИВИ ПО ОТСТРОЧЕНИ ДАНЪЦИ	39
20. ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ ПЕРСОНАЛА ПРИ ПЕНСИОНИРАНЕ	Грешка! Показалецът не е дефиниран.
21. ЗАДЪЛЖЕНИЯ ПО ЛИЗИНГ	40
22. ТЪРГОВСКИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ	40
23. БАНКОВИ ЗАЕМИ	Грешка! Показалецът не е дефиниран.
24. ТЪРГОВСКИ ЗАЕМИ	Грешка! Показалецът не е дефиниран.
25. ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ ПЕРСОНАЛА И ЗА СОЦИАЛНО ОСИГУРЯВАНЕ	41
26. ДРУГИ ТЕКУЩИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ	41
27. РАЗСРОЧЕН ДОХОД ОТ ФИНАНСИРАНЕ	41
28. СЕГМЕНТНО ОТЧИТАНЕ	Грешка! Показалецът не е дефиниран.
29. ПАРИЧНИ ПОТОЦИ ОТ ФИНАНСОВА ДЕЙНОСТ	Грешка! Показалецът не е дефиниран.
30. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК	Грешка! Показалецът не е дефиниран.
31. СДЕЛКИ СЪС СВЪРЗАНИ ЛИЦА	Грешка! Показалецът не е дефиниран.
32. УСЛОВНИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ И АНГАЖИМЕНТИ	43
33. СЪБИТИЯ СЛЕД КРАЯ НА ОТЧЕТНИЯ ПЕРИОД	Грешка! Показалецът не е дефиниран.

1. ИНФОРМАЦИЯ ЗА ДРУЖЕСТВОТО

Момина крепост АД е търговско дружество, регистрирано в България и със седалище и адрес на управление гр. В. Търново, ул. “Магистрална” 23. Съдебната регистрация на Дружеството е от 30.08.1991 г., решение N 3426/1991 г. на Великотърновски окръжен съд като едноличното акционерно дружество “Момина крепост”.

Преобразуването на “Момина крепост” ЕАД в акционерно дружество “Момина крепост” АД е вписано по ф.д. № 3426/91 с решение на ВтОС от 25.04.1997 г. като резултат от раздържавяването на предприятието при масовата приватизация.

1.1. Собственост и управление

Момина крепост АД (Дружеството) е публично дружество съгласно Закона за публично предлагане на ценни книжа. С решение № 20080808154521 от 08.08.2008 г. е вписано в Търговския регистър увеличение на капитала от 282 х. лв. на 1 691 х. лв., чрез издаване на нови 1 409 х. броя безналични поименни акции с право на глас с номинална стойност 1 (един) лев всяка една. Увеличението на капитала е извършено със собствени средства (бонус акции).

На 10.03.2021 г. мажоритарният акционер Софарма АД е продал 396 600 броя акции от капитала на Момина крепост АД на акционера Медицински Консумативи ООД, в резултат на което делът на собственост на Софарма АД става 37,46%. На 15.03.2021 г е сключено споразумение между Софарма АД и Медицински консумативи ООД за обща политика при управлението на Момина крепост АД чрез съвместно упражняване на права на глас.

Към 31.12.2023 г. разпределението на акционерния капитал на Дружеството е както следва:

	%
Медицински консумативи ООД	57.45
Софарма АД	37.46
Физически лица	5.09

Момина крепост АД има едностепенна система на управление.

Ръководството на Дружеството в лицето на Съвета на директорите се състои от трима членове както следва:

Вълчин Стоянов Гаров	Председател – до 28.02.2023 г.
Стоян Вълчинов Гаров	Председател – от 28.02.2023 г.
Емануил Димитров Цветков	Член
Борис Анчев Борисов	Член

Дружеството се представлява и управлява от изпълнителния директор Емануил Цветков.

Одитният комитет подпомага работата на Съвета на директорите по отношение на осъществяване на процеса на финансовото отчитане. Членовете на одитния комитет изпълняват функции на лица натоварени с общо управление.

Членове на одитния комитет са:

Цветелина Станимирова – председател;

Михаела Толина – член;

Савина Михайлова – член.

Към 31.12.2023 г. списъчният състав на персонала в Дружеството е 42 работници и служители (към 31.12.2022 г.: 45).

1.2. Предмет на дейност

Предметът на дейност на Дружеството включва следните видове операции и сделки:

- производство и търговия на пластмасови медицински изделия за еднократна употреба;
- производство и търговия на пластмасови изделия за бита и промишлеността.

1.3. Макроикономическа обстановка

Дружеството осъществява своята дейност в условията на нарастваща инфлация. Пряк ефект от променената макроикономическа среда е повишението на:

- разходи за основни материали за производство – поради повишаването на цените на материалите и субстанциите;
- разходите за топлоенергия и електроенергия – поради значителното повишаването на цените през периода;

Други потенциален ефект от променената макроикономическа обстановка е повишаването на разходите за лихви. На този етап Дружеството е осигурило финансиране от своите кредитори на фиксиран лихвен процент.

1.4. Война в Украйна – влияние и ефекти

На дата 24.02.2022 г. възникна военен конфликт между Русия и Украйна. В последствие редица държави наложиха санкции срещу определени физически и юридически лица в Русия, както и срещу самата държава. Конфликта „Русия-Украйна” и свързаните с него икономически санкции и други мерки, предприети от правителствата по света имат значителен ефект както върху местните икономики на отделните страни, така и на глобалната икономика. Дружеството не е пряко засегнато от конфликта, тъй като няма съществени продажби на тези пазари, нито разчита на покупки на материали от районите на конфликта.

1.5. Въпроси, свързани с климата

Дружеството възприема опазването на околната среда и намаляването на скоростта на настъпване на климатичните промени като част от своята политика за социална отговорност и развива своята дейност, съобразявайки се с изискванията за опазване на околната среда. Дружеството не очаква да бъде пряко засегнато от нововъвеждащи се регулации свързани с климата.

2. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВОТО

2.1. База за изготвяне на финансовия отчет

Финансовият отчет на Момина крепост АД е изготвен в съответствие с МСФО, приети от Европейския съюз.

Нови и изменени стандарти и разяснения

През текущата година Дружеството е възприело всички нови и променени МСФО, които са свързани с дейността му и са в сила за отчетния период, започващ на 1 януари 2022 г.

Нови стандарти и изменения на съществуващи стандарти, издадени от СМСС и приети от ЕС, които все още не са влезли в сила и не са приложени по-рано:

МСФО 17 Застрахователни договори, включително Изменения на МСФО 17 – приети от ЕС на 19 ноември 2021 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2023);

Изменения на МСС 1 Представяне на финансови отчети и МСФО Практическо изявление 2: Оповестяване на счетоводни политики – приети от ЕС на 2 март 2022 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2023);

Изменения на МСС 8 Счетоводна политика, промени в счетоводните приблизителни оценки и грешки – приети от ЕС на 2 март 2022 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2023);

Изменения на МСС 12 Данъци върху дохода: Отсрочен данък, свързан с активи и пасиви, произтичащи от единична трансакция – приети от ЕС на 11 август 2022 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2023);

Изменения на МСФО 17 Застрахователни договори: Първоначално прилагане на МСФО 17 и МСФО 9 – Сравнителна информация – приети от ЕС на 8 септември 2022 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2023).

Нови стандарти и изменения на съществуващи стандарти, издадени от СМСС, които все още не са приети от ЕС

Изменение на МСС 1 Представяне на финансови отчети: Класифициране на пасивите като текущи и нетекущи, Класифициране на пасивите като текущи или нетекущи – отлагане на датата на влизане в сила и Нетекущи пасиви с ковенанти (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2024);

Изменение на МСФО 16 Лизинг – Задължения по лизинг при продажба и обратен лизинг (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2024);

Дружеството очаква приемането на тези нови стандарти, изменения на съществуващи стандарти и нови разяснения да не окаже съществен ефект върху финансовия отчет на Дружеството в периода на първоначалното им прилагане.

Финансовият отчет на Дружеството е изготвен на база на историческата цена с изключение на имотите, машините и оборудването, които са оценени по преоценена стойност.

Дружеството води своите счетоводни регистри в български лев (BGN), който приема като негова отчетна валута за представяне. Данните в отчета и приложенията към него са представени в хиляди лева, освен ако не е посочено друго.

Представянето на финансовия отчет съгласно Международните стандарти за финансови отчети изисква ръководството да направи най-добри приблизителни оценки, начисления и разумно обосновани предположения, които оказват ефект върху отчетените стойности на активите и пасивите, на приходите и разходите, и на оповестяването на условни вземания и задължения към датата на отчета. Тези приблизителни оценки, начисления и предположения са основани на информацията, която е налична към датата на финансовия отчет, поради което бъдещите фактически резултати биха могли да бъдат различни от тях.

2.2. Действащо предприятие

Финансовият отчет е изготвен на база принципа -предположение за действащо предприятие.

Принципът-предположение за действащо предприятие е фундаментален принцип при изготвянето на финансовите отчети.

Съгласно принципа-предположение за действащо предприятие, предприятието обикновено се разглежда като продължаващо дейността си в обзримо бъдеще без намерение или необходимост от ликвидация, преустановяване на стопанската дейност или търсене на защита от кредиторите, вследствие на съществуващи закони или други нормативни разпоредби. Съответно, активите и пасивите се отчитат на база възможността на предприятието да реализира активите и да уреди пасивите си в нормалния ход на бизнеса.

При оценката за това дали принципа-предположение за действащо предприятие е уместен, ръководството взема предвид цялата налична информация за обзримото бъдеще, която обхваща поне, но не се ограничава само до, дванадесетте месеца от края на отчетния период.

На 03.06.2022 г. Окръжен съд Велико Търново е обявил дружеството в несъстоятелност по молба на клиент на дружеството, който претендира връщане на аванс по едностранно прекратен от клиента договор. Дружеството е обжалвало решението пред Апелативен съд Велико Търново, който на 16.08.2022 отменя изцяло решението на Окръжен съд Велико Търново. Решението на Апелативния съд е обжалвано пред Върховния касационен съд, който не е допуснал обжалване и така е потвърдил решението на Апелативен съд Велико Търново за прекратяване на производството по несъстоятелност. Ръководството счита, че клиентът няма основание за едностранно прекратяване на договора, и че авансът не подлежи на връщане. Към датата на одобрение на този финансов отчет спорът между Дружеството и клиента не е уреден и няма заведени нови съдебни дела срещу Дружеството.

Дружеството е отчетело загуба за годината завършваща на 31 декември 2022 в размер на 598 хил. лв. и към 31 декември 2022 текущите пасиви надвишават текущите активи с 1,771 хил. лв. Достъпът до източници на финансиране за Дружеството, с които при необходимост да бъде осигурена допълнителна ликвидност, е зависим от подкрепата на акционерите упражняващи съвместен контрол върху дружеството. Тези факти показват наличието на съществена несигурност, която може да породи съмнение относно способността на Дружеството да продължи да функционира като действащо предприятие и да реализира активите си и да уреди пасивите си в обичайния ход на стопанската си дейност.

Ръководството на дружеството има уверение от акционерите упражняващи съвместен контрол, че може да разчита на тяхната подкрепа в обозримо бъдеще, и че дружеството ще има достъп до необходимото му финансиране.

2.3. Сравнителни данни

Дружеството представя сравнителна информация в този финансов отчет за една предходна година.

Когато е необходимо, сравнителните данни се рекласифицират, за да се постигне съпоставимост спрямо промени в представянето в текущата година.

2.4. Функционална валута и признаване на курсови разлики

Функционалната валута и отчетната валута на представяне на финансовия отчет на дружеството е българският лев. Левът е фиксиран по Закона за БНБ към еврото в съотношение BGN 1.95583:EUR 1.

При първоначално признаване, сделка в чуждестранна валута се записва във функционалната валута, като към сумата в чуждестранна валута се прилага обменният курс към момента на сделката или операцията. Паричните средства, вземанията и задълженията, като монетарни отчетни обекти, деноминирани в чуждестранна валута, се отчитат във функционалната валута като се прилага заключителния курс на БНБ към 31 декември.

Немонетарните отчетни обекти в отчета за финансовото състояние, първоначално деноминирани в чуждестранна валута, се отчитат във функционалната валута като се прилага историческият обменен курс към датата на операцията и последващо не се преоценяват по заключителен курс.

Ефектите от курсовите разлики, свързани с уреждането на сделки в чуждестранна валута, или отчитането на сделки в чуждестранна валута по курсове, които са различни от тези, по които първоначално са били признати, се третира в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) в момента на възникването им, като се третира като “други доходи/(загуби) от дейността”, с изключение на тези по заеми и финансов лизинг, деноминирани в чуждестранна валута, които се представят към “финансови разходи”.

2.5. Приходи

Признаване на приходи по договори с клиенти

Обичайните приходи на дружеството са от продажба на продукция.

Приходите в дружеството се признават, когато контролът върху обещаната в договора с клиента продукция се прехвърли на клиента. Контролът се прехвърля на клиента при удовлетворяване на задълженията за изпълнение по договора чрез прехвърляне на обещаната продукция.

Оценка на договор с клиент. Договор с клиент е налице, когато:

- Страните са одобрили договора;
- Правата на всяка една от страните могат да се идентифицират;
- Условието за плащане могат да се идентифицират;
- Договорът има търговско съдържание;
- Събирането на възнаграждението е вероятно след като стоките и услугите са прехвърлени.

Договор, за който някой от горепосочените критерии все още не е изпълнен, подлежи на нова оценка всеки отчетен период.

Получените възнаграждения по такъв договор се признават като пасив по договор в отчета за финансовото състояние, докато всички критерии за признаване на договор с клиент не бъдат изпълнени и дружеството изпълни задълженията си за изпълнение.

При първоначалната оценка на договорите си с клиенти дружеството прави допълнителен анализ и преценка дали два или повече договора трябва да бъдат разглеждани в тяхната комбинация и да бъдат отчетени като един. Всяко обещание за прехвърляне на продукция и/или услуги, които са разграничими или са поредица от разграничими продукция и услуги, които по същество са еднакви, се отчита като едно задължение за изпълнение. Дружеството признава приход за всяко отделно задължение за изпълнение на ниво индивидуален договор с клиент като се анализират вида, срока и условията за всеки конкретен договор.

Измерване на приходите по договори с клиенти

Приходите се измерват въз основа на определената за всеки договор цена на сделката. Цената на сделката е размерът на възнаграждението, на което дружеството очаква да има право, с изключение на сумите, събрани от името на трети страни. При определянето на цената на сделката, дружеството взема предвид условията на договора и обичайните си търговски практики, вкл. влиянието на променливи възнаграждения, наличието на съществен финансов компонент, непарични възнаграждения и възнаграждения, дължими на клиента.

При договори с повече от едно задължения за изпълнение цената на сделката се разпределя към всяко задължение за изпълнение на база индивидуалните продажни цени на всяка стока.

Промяната в обхвата и цената на договора се отчита като отделен договор или като част от съществуващия договор в зависимост от това дали промяната е свързана с добавяне на стоки, които са разграничими, и от определената за тях цена.

Задължения за изпълнение по договори с клиенти

Приходите, генерирани в дружеството, са основно от продажба на продукция. Като цяло дружеството е достигнало до заключение, че действа като принципал при договореностите си с клиентите, тъй като обичайно дружеството контролира продукцията преди да я прехвърли към клиента.

Приходи от продажби на продукция

При продажба контролът върху продукцията се прехвърля към клиента в точно определен времеви момент, което обичайно е при предаването на продукцията в обект на клиента.

Цена на сделката и условия за плащане

Цената на сделката обичайно включва фиксирана продажна цена, съгласно обща или клиентска ценова листа и различни форми на променливо възнаграждение. При определяне на цената на сделката се вземат предвид и суми, дължими на клиента, непарични възнаграждения и наличието на съществен финансов компонент.

Променливо възнаграждение

Променливото възнаграждение се включва в цената на сделката само доколкото е много вероятно, че няма да настъпи съществена корекция в размера на признатите кумулативно приходи. Формите на променливо възнаграждение включват: ценови отстъпки, рабати, бонус оборот, логистичен бонус, маркетинг бонус: Предоставените отстъпки, рабати и бонуси се компенсират срещу дължимите от клиента суми.

Съществен финансов компонент

Дружеството е направило анализ и е определило, че продължителността на срока между момента, в който клиентът плаща за обещаната продукция, и момента на прехвърляне на контрола върху тази продукция е в рамките на дванадесет месеца и договореното възнаграждение няма съществен компонент на финансиране. Събраните авансово плащания от клиента се представят в отчета за финансовото състояние като пасиви по договори с клиенти.

2.6.Разходи

Разходите в дружеството се признават в момента на тяхното възникване и на база принципите на начисляване и съпоставимост. Разходите за бъдещи периоди се отлагат за признаване като текущ разход за периода, през който договорите, за които се отнасят, се изпълняват.

Финансовите разходи се включват в отчета за всеобхватния доход, когато възникнат. Те се състоят от лихвени разходи, свързани с получени заеми (вкл. такси и други преки разходи по кредити и банкови гаранции и курсови разлики от валутни заеми) и лихвени разходи, свързани с финансов лизинг.

2.7.Имоти, машини и оборудване

Имотите, машините и оборудването (дълготрайни материални активи) са представени по: преоценена стойност, намалена с натрупаната амортизация и загубите от обезценка за земи, сгради и машини и оборудване;

по себестойност намалена с натрупаната амортизация и загубите от обезценка за останалите дълготрайни материални активи (стопански инвентар, транспортни средства и други).

Първоначално придобиване

При първоначално придобиване имотите, машините и оборудването се оценяват по цена на придобиване (себестойност), която включва покупната цена, митническите такси и всички други преки разходи, необходими за привеждане на актива в работно състояние. Преките разходи основно са: разходи за подготовка на обекта, разходи за първоначална доставка и обработка, разходите за монтаж, разходи за хонорари на лица, свързани с проекта, невъзстановяеми данъци и др.

При придобиване на имоти, машини и оборудване при условията на разсрочено плащане, покупната цена е еквивалентна на сегашната стойност на задължението, дисконтирано на база на лихвеното равнище по привлечените от Дружеството кредитни ресурси с аналогичен матуритет и предназначение.

Дружеството е определило стойностен праг от 500 лв., под който придобитите активи независимо, че притежават характеристиката на дълготраен актив, се изписват като текущ разход в момента на придобиването им.

Последващо оценяване

Избраният от Дружеството подход за последваща балансова оценка на имотите, сградите и машините и оборудването е модела на преоценената стойност по МСС 16 – преоценена стойност, намалена с последващо начислените амортизации и натрупаните загуби от обезценка, а за стопански инвентар, транспортни средства и други – модела на себестойността – цена на придобиване, намалена с натрупаните амортизации и загуби от обезценка.

Преоценка на имотите, сградите и машините и оборудването е прието да се извършва от лицензирани оценители обичайно на период от 5 години. Когато тяхната справедлива стойност се променя съществено на по-кратки интервали от време, преоценката може да се извършва по-често.

Такава цялостна преоценка е извършена с помощта на независим лицензиран оценител към 31.12.2021 г.

Последващи разходи

Разходите за ремонти и поддръжка се признават за текущи в периода, през който са направени. Извършени последващи разходи, свързани с имоти, машини и оборудване, които имат характер на подмяна на определени възлови части и агрегати, или на преустройство и реконструкция, се капитализират към балансовата стойност на съответния актив и се преразглежда остатъчният му полезен живот към датата на капитализация. Същевременно, неамортизираната част на заменените компоненти се изписва от балансовата стойност на активите и се признава в текущите разходи за периода на преустройството.

Методи на амортизация

Дружеството използва линеен метод на амортизация на имотите, машините и оборудването. Амортизирането на активите започва, когато те са на разположение за употреба. Земята не се амортизира. Полезният живот по групи активи е съобразен с физическото износване, спецификата на оборудването, бъдещите намерения за употреба и с предполагаемото морално остаряване.

Полезният живот за 2023г. и 2022 г. по групи активи е както следва:

• сгради –	70-77 г.
• машини, съоръжения и оборудване –	2-50 г.
• транспортни средства –	4-17 г.
• стопански инвентар –	3-15 г.

Определените срокове на полезен живот на дълготрайните активи се преглеждат в края на всеки отчетен период и при установяване на значителни отклонения спрямо бъдещите очаквания за срока на използването на активите, същият се коригира перспективно.

Обезценка на активи

Балансовите стойности на имотите, машините и оборудването подлежат на преглед за обезценка, когато са налице събития или промени в обстоятелствата, които показват, че балансовата стойност би могла да се отличава трайно от възстановимата им стойност. Ако са налице такива индикатори, че приблизително определената възстановима стойност е по-ниска от тяхната балансова стойност, то последната се изписва до възстановимата стойност на активите. Възстановимата стойност на имотите, машините и оборудването е по-високата от двете: справедлива стойност без разходи за продажба или стойност при употреба. За определянето на стойността при употреба на активите бъдещите парични потоци се дисконтират до тяхната настояща стойност като се прилага дисконтова норма преди данъци, която отразява текущите пазарни условия и оценки на времевата стойност на парите и рисковете, специфични за съответния актив.

Загубите от обезценка се отчитат в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за периода), освен ако за дадения актив не е формиран преоценъчен резерв. Тогава обезценката се третира като намаление на този резерв и се представя в други компоненти в отчета за всеобхватния доход, освен ако тя не надхвърля неговия размер, и надвишението се включва като разход в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за периода).

Печалби и загуби от продажба

Материалните дълготрайни активи се отписват от отчета за финансовото състояние, когато се извадят трайно от употреба и не се очакват от тях бъдещи стопански изгоди или се продадат.

Печалбите или загубите от продажби на отделни активи от групата на “имоти, машини и оборудване” се определят чрез сравняването на възнаграждението, на което дружеството очаква да има право (приходите от продажбата) и балансовата стойност на актива към датата, на която получателят получава контрол върху него. Те се посочват нетно, към “други доходи/ (загуби) от дейността” на лицевата страна на отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

2.8. Нематериални активи

Нематериалните активи са представени във финансовия отчет по цена на придобиване (себестойност), намалена с натрупаната амортизация и загубите от обезценка.

В Дружеството се прилага линеен метод на амортизация на нематериалните активи при определен полезен живот 3 - 7 години.

Балансовата стойност на нематериалните активи подлежи на преглед за обезценка, когато са налице събития, или промени в обстоятелствата, които посочват, че балансовата стойност би могла да надвишава възстановимата им стойност. Тогава обезценката се включва като разход в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за периода).

Нематериалните активи се отписват от отчета за финансовото състояние, когато се извадят трайно от употреба и не се очакват от тях бъдещи стопански изгоди или се продадат. Печалбите или загубите от продажби на отделни активи от групата на “нематериални активи” се определят чрез сравняването на възнаграждението, на което дружеството очаква да има право (приходите от продажбата) и балансовата стойност на актива към датата, на която получателят получава контрол върху него. Те се посочват нетно, към “други доходи/ (загуби) от дейността” в отчета за всеобхватния доход.

2.9.Инвестиции на разположение и за продажба

Първоначално оценяване

Първоначално инвестициите във финансови активи на разположение и за продажба се признават по цена на придобиване, която е справедливата стойност на възнаграждението, което е платено, включително разходите по придобиване, включени в инвестицията.

Последващо оценяване

Притежаваните от дружеството инвестиции се оценяват последващо по справедлива стойност.

Ефектите от последващата преоценка до справедлива стойност се представят в отделен компонент на отчета за всеобхватния доход (в други компоненти на всеобхватния доход) и респ. в резерв по финансови активи по справедлива стойност през друг всеобхватен доход.

Тези ефекти се прехвърлят в неразпределената печалба при освобождаване (продажба) от съответната инвестиция.

При отписването на акции поради продажба се използва методът на средно-претеглена цена, определена към края на месеца, в който се извършва отписването.

2.10.Материални запаси

Материалните запаси са оценени по по-ниската от: цена на придобиване (себестойност) и нетната им реализируема стойност.

Разходите, които се извършват, за да доведат даден продукт в неговото настоящо състояние и местонахождение, се включват в цената на придобиване (себестойността), както следва:

- суровини и материали в готов вид – всички доставни разходи, които включват покупната цена, вносни мита и такси, транспортни разходи, невъзстановяеми данъци и други разходи, които допринасят за привеждане на материалите в готов за тяхното използване вид;
- готова продукция и незавършено производство – преките разходи на материали и труд и приспадащата се част от производствените непреки разходи, с изключение на административните разходи, курсовите разлики и разходите по привлечени финансови ресурси.

Избраната от Дружеството база за разпределението на преките производствени разходи по продукти е плановата себестойност на произведената продукция на база на конкретни коефициенти за различните разходи по вид, формирани на базата на плановата работна ставка на ниво артикул.

При употребата (продажбата) на материалните запаси се използва методът на средно-претеглената цена (себестойност).

Нетната реализируема стойност представлява приблизително определената продажна цена на даден актив в нормалния ход на стопанска дейност, намалена с приблизително определените разходи по довършването в търговски вид на този актив и приблизително определените разходи за реализация.

2.11.Търговски и други вземания

Търговските вземания представляват безусловно право на дружеството да получи възнаграждение по договори с клиенти и други контрагенти.

Първоначално оценяване

Търговските вземания се представят и отчитат първоначално по справедлива стойност на база цената на сделката, която стойност е обичайно равна на фактурната им стойност, освен ако те съдържат съществен финансиращ компонент, който не се начислява допълнително.

В този случай те се признават по сегашната им стойност, определена при дисконтова норма в размер на лихвен процент, преценен за присъщ на длъжника .

Последващо оценяване

Дружеството държи търговските вземания единствено с цел събиране на договорни парични потоци и ги оценява последващо по амортизирана стойност, намалена с размера на натрупаната обезценка за очаквани кредитни загуби.

Обезценка

Дружеството прилага модела на очакваните кредитни загуби за целия срок на всички търговски вземания съгласно МСФО 9.

Очакваната кредитна загуба от вземанията се представя в Други разходи в отчета за всеобхватния доход.

2.12. Парични средства и парични еквиваленти

Паричните средства включват касовите наличности и наличностите по разплащателните сметки, а паричните еквиваленти - депозити в банки с оригинален матуритет до три месеца и средствата на депозитите с по-дълъг матуритет, които са свободно разполагаеми за дружеството съгласно условията на договореностите с банките по време на депозита.

Последващо оценяване

Паричните средства и еквиваленти в банки се представят последващо по амортизирана стойност без натрупаната обезценка за очаквани кредитни загуби.

За целите на изготвянето на отчета за паричните потоци:

- паричните постъпления от клиенти и паричните плащания към доставчици са представени брутно, с включен ДДС (20%);
- лихвите по получени инвестиционни кредити се включват като плащания за финансова дейност, а лихвите, свързани с кредити, обслужващи текущата дейност, се включват в оперативна дейност;
- платеният ДДС по покупки на дълготрайни активи от чуждестранни доставчици се посочва на ред "платени данъци", а при доставка на дълготрайни активи от страната се посочва на ред "плащания към доставчици" към паричните потоци от оперативна дейност, доколкото той участва и се възстановява заедно и в оперативните потоци на Дружеството за съответния период (месец).
- постъпленията и плащанията от и по овърдрафти са показани нетно от дружеството.

2.13. Търговски и други задължения

Търговските и другите текущи задължения се отчитат по стойността на оригиналните фактури (цена на придобиване), която се приема за справедливата стойност на сделката и ще бъде изплатена в бъдеще срещу получените стоки и услуги. В случаите на разсрочени плащания над обичайния кредитен срок, при които не е предвидено допълнително плащане на лихва или лихвата значително се различава от обичайния пазарен лихвен процент, задълженията се оценяват първоначално по тяхната справедлива стойност, а последващо – по амортизируема стойност, след приспадане на инкорпорираната в тяхната номинална стойност лихва, определена по метода на ефективната лихва.

2.14 Лихвоносни заеми и други привлечени финансови ресурси

Всички заеми и други привлечени финансови ресурси са представени по себестойност (номинална сума), която се приема за справедлива стойност на полученото по сделката, нетно от преките разходи, свързани с тези заеми и привлечени ресурси. След първоначалното признаване, лихвоносните заеми и други привлечени ресурси, са последващо оценени по амортизируема стойност, определена чрез прилагане на метода на ефективната лихва.

Амортизируемата стойност е изчислена като са взети предвид всички видове такси, комисионни и други разходи, вкл. дисконт или премия, асоциирани с тези заеми. Печалбите и загубите се признават в отчета за доходите като финансови приходи или разходи през периода на амортизация или когато задълженията се отпишат или редуцират.

Лихвоносните заеми и други привлечени финансови ресурси се класифицират като текущи, освен ако и за частта от тях, за която Дружеството има безусловно право да уреди задължението си в срок над 12 месеца от датата на финансовия отчет.

2.15 Лизинг

Дружеството като лизингополучател

Оценка за признаване на лизинг

Даден договор представлява или съдържа елементи на лизинг, ако по силата на този договор се прехвърля срещу възнаграждение правото на контрол над използването на даден актив за определен период от време.

Първоначално признаване и оценяване

На датата на стартиране на лизинга (датата, на която базовият актив е на разположение за ползване) Дружеството признава актив с „право на ползване” и задължение по лизинг.

Цената на придобиване на актива с право на ползване включва: размера на първоначалната оценка на задължението по лизинг; лизингови плащания, извършени към или преди началната дата, намалени с получените стимули по лизинговия договор; първоначалните преки разходи на лизингополучателя; провизии за разходи свързани с демонтиране и преместване на актива.

Дружеството амортизира активите с право на ползване на линейна база за по-краткия период от техния полезен живот и срока на лизинговия договор.

Задължението по лизинг включва нетната настояща стойност на следните лизингови плащания: фиксирани плащания, намалени с подлежащите на плащане лизингови стимули; променливи лизингови плащания, зависещи от индекси или проценти; цената за упражняване на опцията за покупка, ако е достатъчно сигурно, че дружеството ще ползва тази опция; плащания на санкции за прекратяване на лизинговия договор; гаранции за остатъчна стойност.

Лизинговите плащания се дисконтират с лихвения процент, заложен в договора, ако той може да бъде непосредствено определен или с диференциалния лихвен процент на Дружеството, отразяващ лихвения процент, който би бил приложим при заемане на финансови средства за сходен период от време, при сходно обезпечение, и в сходна икономическа среда.

Лизинговите плащания съдържат в определено съотношение финансовия разход (лихва) и приспадащата се част от лизинговото задължение (главница). Финансовите разходи се начисляват в отчета за всеобхватния доход през периода на лизинга на периодична база, така че да се постигне постоянен лихвен процент за оставащата неизплатена част от главницата по лизинговото задължение.

Последващо оценяване

Дружеството е избрало да прилага модела на цената на придобиване за всички свои активи с право на ползване. Те се представят по цена на придобиване, намалена с натрупаната амортизация, загуби от обезценка и корекциите, вследствие на преоценки и корекции на задължението по лизинг.

Дружеството оценява последващо задължението по лизинг като: увеличава балансовата стойност, за да отрази начислената лихва; намалява балансовата стойност, за да отрази извършените лизингови плащания; преоценява балансовата стойност на задълженията, за да отрази преоценките или измененията на лизинговия договор.

Отчитане на преоценки и изменения на лизинговия договор

В резултат на преоценка, лизингополучателят признава сумата на преоценката на пасива по лизинга като корекция на актива с право на ползване. Ако балансовата стойност на актива е по-ниска, остатъчната сума на преоценката се признава в печалбата или загубата.

Лизингополучателят отчита изменение на лизинговия договор като отделен лизинг, ако: изменението увеличава обхвата на лизинговия договор, като добавя ново „право на ползване“ на един или повече допълнителни базови активи; и възнаграждението по лизинговия договор се увеличава със сума, съизмерима със самостоятелната цена за увеличението в обхвата и евентуални корекции, отразяващи обстоятелства по конкретния договор.

Плащанията във връзка с краткосрочни лизингови договори и договори, по които базовият актив е с ниска стойност, както и променливите лизингови плащания, които не са включени в оценката на задължението по лизинг се признават директно като текущи разходи в отчета за всеобхватния доход на база линеен метод за периода на лизинга.

2.16. Пенсионни и други задължения към персонала по социалното и трудово законодателство

Трудовите и осигурителни отношения с работниците и служителите на Дружеството се основават на разпоредбите на Кодекса на труда и на разпоредбите на действащото осигурително законодателство в България.

Краткосрочни доходи

Краткосрочните доходи за персонала под формата на възнаграждения, бонуси и социални доплащания и придобивки (изискуеми в рамките на 12 месеца след края на периода, в който персоналят е положил труд за тях или е изпълнил необходимите условия) се признават като разход в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) в периода, в който е положен трудът за тях или са изпълнени изискванията за тяхното получаване, и като текущо задължение (след приспадане на всички платени вече суми и полагащи се удържки) в размер на недисконтираната им сума. Дължимите от Дружеството вноски по социалното и здравно осигуряване се признават като текущ разход и задължение в недисконтиран размер, заедно и в периода на начисление на съответните доходи, с които те са свързани.

Към датата на всеки финансов отчет Дружеството прави оценка на сумата на очакваните разходи по натрупващите се компенсируеми отпуски, която се очаква да бъде изплатена като резултат от неизползваното право на натрупан отпуск. В оценката се включват приблизителната преценка за разходите за самите възнаграждения и разходите за вноски по задължителното обществено и здравно осигуряване, които работодателят дължи върху тези суми.

Тантиеми и бонусни схеми

Съгласно Устава на Дружеството при взето решение на Общото събрание на акционерите изпълнителният директор има право да получи еднократно възнаграждение (тантием) в размер на 1 % от нетната печалба на Дружеството.

Дългосрочни доходи при пенсиониране

Основно задължение на Дружеството в качеството му на работодател е да извършва задължително осигуряване на наетия персонал за фонд “Пенсии”, допълнително задължително пенсионно осигуряване (ДЗПО), фонд “Общо заболяване и майчинство” (ОЗМ), фонд “Безработица”, фонд “Трудова злополука и професионална болест” (ТЗПБ) и здравно осигуряване. Размерите на осигурителните вноски се утвърждават със Закона за бюджета на ДОО и Закона за бюджета на НЗОК за съответната година. Вноските се разпределят между работодателя и осигуреното лице в съответствие с правилата от Кодекса за социално осигуряване.

Тези осигурителни пенсионни планове, прилагани от Дружеството в качеството му на работодател, се основават на българското законодателство, са планове с дефинирани вноски. При тези планове работодателят плаща месечно определени вноски в държавните фонд “Пенсии”, фонд “ОЗМ”, фонд “Безработица”, фонд “ТЗПБ”, както и в универсални и професионални пенсионни фондове - на база фиксирани по закон проценти и няма правно или конструктивно задължение да доплаща във фондовете бъдещи вноски в случаите, когато те нямат достатъчно средства да изплатят на съответните лица заработените от тях суми за периода на трудовия им стаж. Аналогични са и задълженията по отношение на здравното осигуряване.

Към Дружеството няма създаден и функциониращ частен доброволен осигурителен фонд.

Дължимите от Дружеството вноски по плановите с дефинирани вноски за социалното и здравно осигуряване се признават като текущ разход в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата), освен ако даден МСФО не изисква тази сума да се капитализира в себестойността на определен актив, и като текущо задължение в недисконтиран размер, заедно и в периода на полагане на труда и на начислението на съответните доходи на наетите лица, с които доходи вноските са свързани.

Планове с дефинирани доходи

Съгласно Кодекса на труда Дружеството в качеството му на работодател в България е задължено да изплаща на персонала при настъпване на пенсионна възраст обезщетение, което в зависимост от трудовия стаж в предприятието може да варира между 2 и 6 брутни работни заплати към датата на прекратяване на трудовото правоотношение. По своите характеристики тези схеми представляват нефондирани планове с дефинирани доходи.

Изчислението на размера на тези задължения налага участието на квалифицирани актюери, за да може да се определи тяхната сегашна стойност към датата на отчета, по която те се представят в отчета за финансовото състояние, а респективно изменението в стойността им - в отчета за всеобхватния доход като:

а) разходите за текущ и минал стаж, разходите за лихва и ефектите от съкращенията и урежданията се признават веднага, в периода, в който възникнат, и се представят в текущата печалба или загуба, по статия „разходи за персонал”,

б) ефектите от последващите оценки на задълженията, които по същество представляват актюерски печалби и загуби се признават веднага, в периода, в който възникнат, и се представят към другите компоненти на всеобхватния доход, по статия „последващи оценки на пенсионни планове с дефинирани доходи”. Актюерските печалби и загуби произтичат от промени в актюерските предположения и опита.

Към датата на всеки годишен финансов отчет, Дружеството назначава сертифицирани актюери, които издават доклад с техните изчисления относно дългосрочните им задължения към персонала за обезщетения при пенсиониране. За целта те прилагат кредитния метод на прогнозните единици. Сегашната стойност на задължението по дефинираните доходи се изчислява чрез дисконтиране на бъдещите парични потоци, които се очаква да бъдат изплатени в рамките на матуритета на това задължение и при използването на лихвените равнища на държавни дългосрочни облигации с подобен срок, котиращи в България, където функционира и самото дружество.

Доходи при напускане

Съгласно разпоредбите на Кодекса на труда, Дружеството в качеството му на работодател има задължение да изплати при прекратяване на трудовия договор, преди пенсиониране, определени видове обезщетения.

Дружеството признава задължения към персонала по доходи при напускане преди настъпване на пенсионна възраст, когато е демонстриран обвързващ ангажимент, на база анонсиран план, да се прекрати трудовият договор със съответните лица без да има възможност да се отмени, или при формалното издаване на документите за доброволно напускане. Доходи при напускане, платими повече от 12 месеца, се дисконтират и представят в отчета за финансовото състояние по тяхната сегашна стойност.

2.17.Правителствени финансираня

Правителственото финансиране представлява различни форми на предоставяне на безвъзмездни средства от държавата (местни и централни органи и институции) и/или междуправителствени споразумения и организации.

Правителствените финансираня от публични институции (общински, държавни и международни, вкл. по реда на използване на Европейските фондове и програми) се признава първоначално като отсрочен доход (финансиране), когато е налице разумна сигурност, че то ще бъде получено от Дружеството, и че последното е спазило и спазва условията и изискванията по дарението.

Правителствено финансиране, свързано с компенсиране на направени разходи, се признава в текущите печалби и загуби на систематична база за същия период, през който са признати и разходите.

Правителствено финансиране, свързано с компенсиране на инвестиционни разходи за придобиване на актив, се признава в текущите печалби и загуби на систематична база за целия период на полезен живот на актива, пропорционално на размера на признатата в разходите амортизация.

2.18. Акционерен капитал и резерви

Дружеството е акционерно и е задължено да регистрира в Търговския регистър определен размер на **акционерен капитал**, който да служи като обезпечение на вземанията на кредиторите на Дружеството.

Акционерите отговарят за задълженията на Дружеството до размера на своето акционерно участие в капитала и могат да претендират връщане на това участие само в производство по ликвидация или несъстоятелност. Дружеството отчита основния си капитал по номинална стойност на регистрираните в Търговския регистър акции.

Съгласно изискванията на Търговския закон и устава, Дружеството е длъжно да формира и резерв **“фонд Резервен”**, като източници на фонда могат да бъдат:

- най-малко една десета от печалбата, която се отделя докато средствата във фонда достигнат една десета част от акционерния капитал или по-голяма част, определена по решение на Общото събрание на акционерите;
- средствата, получени над номиналната стойност на акциите при издаването им (премиен резерв);
- други източници, предвидени по решение на Общото събрание.

Средствата от фонда могат да се използват само за покриване на годишната загуба и на загуби от предходни години. Когато средствата във фонда достигнат определения в устава минимален размер, средствата над тази сума могат да бъдат използвани за увеличаване на акционерния капитал.

Премийният резерв е формиран от разликата между номиналната и емисионната цена на акция при увеличение на акционерния капитал.

Преоценъчният резерв – имоти, машини и оборудване е формиран от положителната разлика между балансовата стойност на имотите и техните справедливи стойности към датата на извършване на всяка преоценка. Преоценъчният резерв покрива обезценки на активите, с които той е свързан. Той може да бъде използван при реализацията на дивидентната и капиталова политика на Дружеството само след прехвърлянето му към компонента “неразпределената печалба”.

Ефектът на отсрочените данъци върху преоценъчния резерв е отразен директно за сметка на този резерв. Преоценъчният резерв се прехвърля към натрупани печалби, когато активите се отписват от отчета за финансовото състояние или са напълно амортизирани.

Допълнителните резерви са формираны от разпределение на печалби от предходни периоди по решение на акционерите и могат да бъдат използвани за разпределение на дивиденди, както и за увеличение на основния капитал и за покриване на загуби.

2.19. Финансови инструменти

Финансов инструмент е всеки договор, който поражда едновременно както финансов актив в едно предприятие, така и финансов пасив или инструмент на собствения капитал в друго предприятие.

Финансови активи

Първоначално признаване, класификация и оценяване

При първоначалното им признаване финансовите активи се класифицират в три групи, според които те впоследствие се оценяват по амортизирана стойност, по справедлива стойност през другия всеобхватен доход и по справедлива стойност през печалбата или загубата.

Дружеството първоначално оценява финансовите активи по справедлива стойност, а в случай на финансови активи, които не се отчитат по справедлива стойност в печалбата или загубата, се добавят

преките разходи по сделката. Изключение са търговските вземания, които не съдържат съществен компонент на финансиране - те се оценяват на база цената на сделката, определена съгласно МСФО 15.

Покупките или продажбите на финансови активи, чиито условия изискват доставка на активите в рамките на даден период от време, установен обикновено с нормативна разпоредба или действаща практика на съответния пазар (редовни покупки), се признават на датата на търгуване (сделката), т.е. на датата, на която дружеството се е ангажирало да закупи или продаде актива.

Класификацията на финансовите активи при първоначалното им признаване зависи от характеристиките на договорните парични потоци на съответния финансов актив и бизнес модела на дружеството за неговото управление.

За да бъде класифициран и оценяван по амортизирана стойност или по справедлива стойност в друг всеобхватен доход, условията на даден финансов актив трябва да поражда парични потоци, които представляват "само плащания по главницата и лихвата (СПГЛ)" по неиздължената сума на главницата. За целта се извършва анализ чрез тест на СПГЛ на нивото на инструмента.

Бизнес моделът на дружеството за управление на финансовите активи отразява начина, по който дружеството управлява финансовите си активи за генериране на парични потоци. Бизнес моделът определя дали паричните потоци са резултат от събирането на договорни парични потоци, на продажба на финансовите активи, или и двете.

Последващо оценяване

За целите на последващото оценяване финансовите активи са класифицирани в четири категории:

- Финансови активи по амортизирана стойност (дългови инструменти)
- Финансови активи по справедлива стойност през другия всеобхватен доход с "рециклиране" на кумулативните печалби или загуби (дългови инструменти)
- Финансови активи по справедлива стойност през другия всеобхватен доход без "рециклиране" на кумулативните печалби и загуби (капиталови инструменти)
- Финансови активи по справедлива стойност в печалбата или загубата (дългови и капиталови инструменти).

Класификационни групи

Финансови активи по амортизирана стойност (дългови инструменти)

Дружеството оценява финансовите активи по амортизирана стойност, когато са удовлетворени и двете условия по-долу:

финансовият актив се държи и използва в рамките на бизнес модел, имащ за цел неговото държане с оглед получаване на договорните парични потоци от него, и

условията на договора за финансовия актив поражда парични потоци на конкретни дати, които представляват само плащания по главницата и лихвите върху неиздължената сума на главницата.

Финансовите активи по амортизирана стойност впоследствие се оценяват на база метода на ефективния лихвен процент. Те подлежат на обезценка. Печалбите и загубите се признават в отчета за всеобхватния доход.

Финансовите активи по амортизирана стойност на дружеството включват: парични средства и еквиваленти в банки и търговски вземания.

Финансови активи по справедлива стойност през другия всеобхватен доход (дългови или капиталови инструменти)

Дружеството няма такива активи.

Финансови активи по справедлива стойност през печалбата или загубата

Дружеството няма такива активи.

Отписване

Финансов актив (или, когато е приложимо, част от финансов актив или част от група от сходни финансови активи) се отписва от отчета за финансовото състояние на дружеството когато:

- правата за получаване на паричните потоци от актива са изтекли, или
- правата за получаване на парични потоци от актива са прехвърлени или дружеството е поело задължението да плати напълно получените парични потоци, без съществена забава, към трета страна чрез споразумение за прехвърляне; при което: или а) дружеството е прехвърлило в значителна степен всички рискове и ползи от собствеността върху актива; или б) дружеството нито е прехвърлило, нито е запазило в значителна степен всички рискове и ползи от собствеността върху актива, но не е запазило контрола върху него.

Когато дружеството е прехвърлило правата си за получаване на парични потоци от актива или е встъпило в споразумение за прехвърляне, то прави оценка на това дали и до каква степен е запазило рисковете и ползите от собствеността. Когато дружеството нито е прехвърлило, нито е запазило в значителна степен всички рискове и ползи от собствеността върху финансовия актив, нито е прехвърлило контрола върху него, то продължава да признава прехвърления актив до степента на продължаващото си участие в него. В този случай дружеството признава и свързаното с това задължение. Прехвърленият актив и свързаното задължение се оценяват на база, която отразява правата и задълженията, които дружеството е запазило.

Продължаващо участие, което е под формата на гаранция върху прехвърления актив, се оценява по по-ниската от: първоначалната балансова стойност на актива и максималната сума на възнаграждението, което може да се изиска дружеството да изплати.

Очаквана кредитна загуба от финансови активи

Дружеството признава коректив (провизия за обезценка) за очаквани кредитни загуби за всички дългови инструменти, които не се отчитат по справедлива стойност през печалбата или загубата. Очакваните кредитни загуби се изчисляват като разлика между договорните парични потоци, дължими съгласно условията на договора, и всички парични потоци, които дружеството очаква да получи, дисконтирани с първоначалния ефективен лихвен процент. Очакваните парични потоци включват и паричните потоци от продажбата на държаното обезпечение или други кредитни подобрения, които представляват неразделна част от условията на договора.

За изчислението на очакваните кредитни загуби по паричните средства и еквиваленти в банки, дружеството прилага общия подход за обезценка, определен от МСФО 9. Съгласно този подход дружеството прилага “тристепенен” модел за обезценка въз основа на промени спрямо първоначалното признаване на кредитното качество на финансовия инструмент.

Очакваните кредитни загуби се признават на три фази:

- а. Финансов актив, който не е кредитно обезценен при първоначалното му възникване/придобиване, се класифицира във фаза 1. От първоначалното му признаване неговият кредитен риск и качества са обект на непрекъснато наблюдение и анализи. Очакваните кредитни загуби на финансовите активи, класифицирани във Фаза 1, се определят на база на очакваните кредитни загуби, които са резултат от възможни събития на неизпълнение, които биха могли да настъпят в

рамките на следващите 12 месеца от живота на съответния актив (12-месечни очаквани кредитни загуби за инструмента).

б. В случаите, когато след първоначалното признаване на финансов актив, кредитният му риск нарасне значително и в резултат от това неговите качества се влошат, той се класифицира във фаза 2. Очакваните кредитни загуби на финансовите активи, класифицирани във фаза 2 се определят за целия оставащ живот (срок) на съответния актив (очаквани кредитни загуби за целия живот на инструмента).

Ръководството на дружеството е разработило политика и комплекс от критерии за анализ, установяване и оценка настъпване на състояние на „значително нарастване на кредитния риск”.

В случаите, когато кредитният риск на финансов актив нарасне до ниво, което индикира, че има настъпило събитие на неизпълнение, финансовият актив се счита за обезценен и той се класифицира във фаза 3. На този етап се установяват и изчисляват понесените загуби по съответния актив за целия му оставащ живот (срок).

Дружеството коригира очакваните кредитни загуби, определени на база исторически данни, с прогнозни макроикономически показатели, за които е установено, че има корелация и се очаква да окажат влияние върху размера на очакваните кредитни загуби в бъдеще.

За изчисляване на очакваните кредитни загуби на активите по договори с клиенти и лизингови вземания дружеството прилага опростен подход за изчисление на очаквани кредитни загуби и не проследява последващите промени в кредитния им риск. При този подход то признава коректив (провизия за обезценка) въз основа на очакваната кредитна загуба за целия срок на вземанията към всяка отчетна дата.

Финансови пасиви

Първоначално признаване, класификация и оценяване

При първоначално им признаване финансовите пасиви се класифицират като такива по справедлива стойност в печалбата или загубата, или като заеми и привлечени средства, търговски и други задължения.

Първоначално всички финансови пасиви се признават по справедлива стойност, а в случая на заеми и привлечени средства и търговски и други задължения, нетно от пряко свързаните разходи по сделката.

Финансовите пасиви на дружеството включват търговски и други задължения, заеми, задължения по лизинг и други привлечени средства.

Последващо оценяване

Последващото оценяване на финансовите пасиви зависи от тяхната класификация.

Класификационни групи

Финансови пасиви, отчитани по справедлива стойност през печалбата или загубата

Дружеството няма такива пасиви.

Получени заеми и други привлечени средства

След първоначалното им признаване, дружеството оценява лихвоносните заеми и привлечени средства по амортизирана стойност, чрез метода на ефективния лихвен процент. Печалбите и загубите се признават в отчета за всеобхватния доход, когато съответният финансов пасив се отписва, както и чрез амортизацията на база ефективен лихвен процент.

Амортизираната стойност се изчислява като се вземат под внимание каквито и да било дисконти или премии при придобиването, както и такси или разходи, които представляват неразделна част от ефективния лихвен процент. Амортизацията се включва като "финансов разход" в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

Отписване

Финансовите пасиви се отписват, когато задължението бъде погасено, или прекратено, или изтече. Когато съществуващ финансов пасив бъде заменен с друг от същия кредитодател при по същество различни условия, или условията на съществуващ пасив бъдат съществено променени, тази размяна или модификация се третира като отписване на първоначалния пасив и признаване на нов. Разликата в съответните балансови суми се признава в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

Компенсирание на финансови инструменти

Финансовите активи и финансовите пасиви се компенсират и в отчета за финансовото състояние се отразява нетната сума, ако съществува приложимо законно право за компенсиране на признатите суми и ако е налице намерение за уреждане на нетна основа, или за едновременно реализиране на активите и уреждане на пасивите.

Това изискване произтича от идеята на реалната стопанска същност на отношенията на дружеството с даден контрагент, че при едновременното съществуване на тези две изисквания очакваният фактически бъдещ паричен поток и ползи от тези разчети за предприятието е нетният поток, т.е. нетната сума отразява реалното право или задължение на дружеството от тези финансови инструменти - при всички обстоятелства да получи или плати единствено и само нетната сума.

Ако не са налице едновременно и двете условия се приема, че правата и задълженията на дружеството по повод тези насрещни разчети (финансови инструменти) не се изчерпват при всички ситуации само и единствено с получаването или плащането на нетната сума.

Политиката за нетиране е свързана и с оценката, представянето и управлението на реалния кредитен и ликвиден риск, свързан с тези насрещни разчети.

Критериите, които се прилагат за установяване на "наличие на текущо и правно приложимо право за нетиране" са:

да не зависи от бъдещо събитие, т.е да не е приложимо само при настъпване на някакво бъдещо събитие;

да бъде възможно за упражняване и защитимо с правни способности в хода на (кумулятивно):

- обичайната дейност,
- в случай на неизпълнение/просрочие, и
- в случай на неплатежоспособност или несъстоятелност.

Приложимостта на критериите се оценява спрямо изискванията на българското законодателство и установените договорености между страните. Условието за "наличие на текущо и правно приложимо право за нетиране" винаги и задължително се оценява заедно с второ условие - за "задължително намерение за уреждане на тези разчети на нетна база".

2.20. Данъци върху печалбата

Текущите данъци върху печалбата са определени в съответствие с изискванията на българското данъчно законодателство – Закона за корпоративното подоходно облагане. Номиналната данъчна ставка за 2023 г. е 10% (2022 г.: 10%).

Отсрочените данъци върху печалбата се определят чрез прилагане на балансовия метод за определяне на задължението относно всички временни разлики към датата на финансовия отчет, които съществуват между балансовите стойности и данъчните основи на отделните активи и пасиви.

Отсрочените данъчни пасиви се признават за всички облагаеми временни разлики, с изключение на тези, породили се от признаването на актив или пасив, който към датата на стопанската операция не е повлиял върху счетоводната и данъчната печалба/(загуба).

Отсрочените данъчни активи се признават за всички намаляеми временни разлики и за неизползваните данъчни загуби, до степеня, до която е вероятно те да се проявят обратно и да бъде генерирана в бъдеще достатъчна облагаема печалба или да се проявят облагаеми временни разлики, от които да могат да се приспаднат тези намаляеми разлики, с изключение на разликите, породили се от признаването на актив или пасив, който към датата на стопанската операция не е повлиял върху счетоводната и данъчната печалба/(загуба).

Балансовата стойност на всички отсрочени данъчни активи се преглежда към края на всеки отчетен период и се редуцира до степеня, до която е вероятно те да се проявят обратно и да се генерира достатъчно облагаема печалба или проявяващи се през същия период облагаеми временни разлики, с които те да могат да бъдат приспаднати или компенсирани.

Отсрочените данъци, свързани с обекти, които са отчетени като други компоненти на всеобхватния доход или друга капиталова позиция в отчета за финансовото състояние, също се отчитат директно към съответния компонент на всеобхватния доход или балансова капиталова позиция.

Отсрочените данъчни активи и пасиви се оценяват на база данъчните ставки и основи, които се очаква да се прилагат за периода и типа операции, през които активите се очаква да се реализират, а пасивите - да се уредят (погасят), на база данъчните закони, които са в сила или с голяма степен на сигурност се очаква да са в сила, и по данъчни ставки на държавата (Република България), в чиято юрисдикция се очаква да се реализира съответният отсрочен актив или пасив. Отсрочени данъчни активи на Дружеството се представят нетно срещу негови отсрочени данъчни пасиви, когато и доколкото то се явява за тях данъчния платец в съответната юрисдикция (Република България) и то тогава и само тогава, когато Дружеството има законно право да извършва или получава нетни плащания на текущи данъчни задължения или вземания по данъците върху дохода. Към 31.12.2022 г. отсрочените данъци върху печалбата на Дружеството са оценени при ставка, валидна за 2022 г., която е в размер на 10% (31.12.2021 г.: 10%).

2.21. Нетна печалба/(загуба) на акция

Нетна печалба/(загуба) на акция се изчислява като се раздели нетната печалба или загуба за периода, подлежаща на разпределение между акционерите, притежатели на обикновени акции, на средно-претегления брой на държаните обикновени акции за периода.

Средно-претегленият брой акции представлява броят на държаните обикновени акции в началото на периода, коригиран с броя на обратно изкупените обикновени акции и на новоиздадените такива през периода, умножен по средно-времевия фактор. Този фактор изразява броя на дните, през които конкретните акции са били държани, спрямо общия брой на дните през периода.

При капитализация, допълнителна емисия или разделяне, броят на обикновените акции, които са в обръщение до датата на това събитие, се коригира, за да се отрази пропорционалната промяна в броя на обикновените акции в обръщение така, сякаш събитието се е случило в началото на представения най-ранен период.

2.22.Сегментно отчитане

Дружеството идентифицира своите отчетни сегменти и оповестява информация по сегменти в съответствие с организационната и отчетна структура, използвана от ръководството.

Оперативните сегменти са компоненти на бизнеса, които се оценяват редовно от членовете на ръководството, вземащи оперативни решения - като се използва финансова и оперативна информация, изготвена конкретно за сегмента, за целите на текущото наблюдение и оценяване на резултатите от дейността (изпълнението) и разпределението на ресурсите на Дружеството.

Оперативните сегменти на Дружеството текущо се наблюдават и направляват поотделно, като всеки оперативен сегмент представлява отделна бизнес област, която предлага различни продукти и е носител на различни бизнес ползи и рискове. Оперативните сегменти на Дружеството включват бизнес областите по отделни основни видове производство, а именно - производство на медицински изделия и производство на брасови изделия.

Информация по оперативни сегменти

Дружеството използва като основен измерител брутния марж (печалба) при оценяването на резултатите в оперативните сегменти и за разпределянето на ресурси между тях. Тя се определя като разлика между сегментните приходи и сегментните разходи, пряко съотносими към съответния сегмент. Сегментните активи, пасиви, респ. приходи, разходи и резултати включват тези, които са и могат да бъдат директно относими към съответния сегмент, както и такива, които могат да бъдат разпределени на разумна база. Обичайно това са: а) приходите - от продажби на продукция; б) разходите - за основни суровини и материали, за амортизации, и за възнаграждения на персонал; в) активите - материални запаси и търговски вземания; и г) пасивите – търговски задължения и задължения към персонала.

Капиталовите разходи (инвестиции) по бизнес сегменти са отграничени разходи, извършени през периода за придобиване или изграждане на секторни нетекущи активи, които се очаква да бъдат използвани през повече от един период.

Дружеството управлява задълженията по привлечени финансови средства и данъците на ниво предприятие и те не се разпределят на сегментно ниво.

Резултатите от дейности, които се считат за случайни спрямо основните типове операции (дейности) на Дружеството, както и неразпределяемите приходи, разходи, пасиви и активи, се отчитат отделно в позиция „Общи на ниво предприятие”. Тези суми по принцип включват: други доходи от дейността, освен ако не произтичат от дейността на конкретен сегмент, лихвени приходи и разходи, реализирани и нереализирани печалби и загуби от сделки с валута, привлечени заеми, разчети по данъци, производствено и административно оборудване с общо предназначение.

Прилаганата счетоводна политика за отчитането по сегменти, се основава на тази, използвана от Дружеството за изготвяне на публичните отчети по закон.

2.23. Преценки от определящо значение при прилагане счетоводната политика на Дружеството. Ключови приблизителни оценки и предположения с висока несигурност.

Изчисление на очаквани кредитни загуби, търговски вземания и активи по договори с клиенти

Имерването на очакваната кредитна загуба за финансови активи, отчитани по амортизирана стойност (вземания и активи по договори с клиенти), е област, която изисква използването на съществени предположения за бъдещи икономически условия и кредитно поведение на клиенти и длъжници (например, вероятността контрагентите да не изпълнят задълженията си и произтичащите от тях загуби).

За прилагането на тези изисквания ръководството на дружеството прави редица важни преценки, като:

- а) определяне на критерии за идентифициране и оценка на значително увеличение на кредитния риск;
- б) избор на подходящи модели и предположения за измерване на очакваните кредитни загуби;
- в) формиране на групи от сходни финансови активи (портфейли) за целите на измерването на очакваните кредитни загуби,
- г) установяване и оценка за корелацията между историческите проценти на просрочие и поведението на определени макропоказатели, за да се отразят ефектите от прогнозите за тях в бъдеще при изчисленията на очакваните кредитни загуби.

Обезценка на вземания

Приблизителната оценка за загуби от съмнителни и несъбираеми вземания са прави към датата на всеки финансов отчет, на индивидуална база. Вземанията, при които са констатирани трудности при тяхното събиране, подлежат на анализ за определяне на частта от тях, която е реално събираема, а останалата част до номинала на съответното вземане се признава в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за периода) като загуба от обезценка.

След 180 дни закъснение се счита, че може да има индикатори за обезценка. При преценката на събираемостта на вземанията ръководството прави анализ на цялата експозиция от всеки контрагент с оглед установяване на реалната възможност за събирането им, а не само на ниво просрочени индивидуални вземания от контрагента. При установяване на висока несигурност относно събираемостта на дадено вземане (група вземания) се прави преценка каква част от него(тях) е обезпечена (залог, ипотека, поръчителства) и по този начин е гарантирана събираемостта им (чрез бъдещо възможно реализиране на обезпечението или плащане от поръчител). Вземанията или частта от тях, за които ръководството преценява, че съществува много висока несигурност за събирането им и не са обезпечени, се обезценяват на 100%.

Приблизителни оценки при признаване на приходи от договори с клиенти

При признаване на приходите и изготвяне на годишния финансов отчет ръководството прави различни преценки, приблизителни оценки и предположения, които оказват влияние върху отчетените приходи, разходи, активи и пасиви по договори и съответстващите им оповестявания. Въпреки несигурността по отношение на тези предположения и приблизителни оценки, Дружеството не очаква да възникнат съществени корекции в балансовата стойност на засегнатите активи и пасиви в бъдеще, и респ. отчетените разходи и приходи.

Лизингови договори

Прилагането на МСФО 16 изисква ръководството на Дружеството да прави различни преценки, приблизителни оценки и предположения, които оказват влияние върху отчетените активи с право на ползване и задължения по лизинг. Основните ключови преценки засягат определянето на подходяща дисконтова норма и определянето на срока на лизинговия договор, включително дали е достатъчно сигурно, че опциите за удължаване/прекратяване на срока на договора ще се упражнят.

В резултат на несигурността по отношение на тези предположения и приблизителни оценки, е възможно да възникнат корекции в балансовата стойност на засегнатите активи и пасиви в бъдеще, и респ. отчетените разходи и приходи.

Обезценка на материални запаси

В края на всяка финансова година Дружеството извършва преглед на състоянието, срока на годност и използваемостта на наличните материалните запаси. При установяване на запаси, за които е преценено, че съществува голяма вероятност да не бъдат реализирани по съществуващата им балансова стойност в следващите отчетни периоди, същите се обезценяват до нетна реализируема стойност.

Актюерски изчисления

При определяне на сегашната стойност на дългосрочните задължения към персонала при пенсиониране са използвани изчисления на актюери, базирани на предположения за смъртност, темп на текучество на персонала, бъдещо ниво на работни заплати и дисконтов фактор.

Преоценка на имоти, машини и оборудване

Към 31.12.2021 г. е извършен цялостен преглед за настъпилите ценови промени в справедлива стойност на дълготрайните материални активи на Дружеството, както и на тяхното физическо и техническо състояние, начина на експлоатация и остатъчен полезен живот. Съответно, направена е преоценка, тъй като към тази дата завършва приетият по политика петгодишен период за тяхната преоценка. Прегледът и преоценката са изпълнени с професионалното съдействие на независими лицензирани оценители.

Лицензираните оценители са изработили и тест на чувствителност на предложените от тях оценки на справедлива стойност, определени при различните оценъчни методи, съобразно разумно възможните промени на основните допускания, и коментар на получените девиации.

Ръководството е направило подробен анализ на докладите на лицензираните оценители, вкл. тестовите за чувствителност.

Дружеството е приело да не преоценява следните групи активи: а) напълно амортизирани активи, придобити до 31.12.2011 г., доколкото при тях евентуалните допълнителни разходи за амортизация вече се компенсират от повишените разходи за поддръжка; б) компютри и стандартна компютърна техника, офис оборудване и стопански инвентар – доколкото при тях се наблюдава обичайна тенденция за значителни намаления на текущите им пазарни цени за кратки сроково спрямо очаквания срок за

тяхната вътрешна експлоатация от Дружеството в) активи, придобити през 2021 г. – доколкото цената на придобиване за тези активи е близка до справедливата им стойност; г) активите с право на ползване, които по силата на сключени договори срещу възнаграждение се придобива правото на контрол над използването на активи за определен период от време, който към 31.12.2021 г. е между 2 г. и 4 г.; и д) активи от всички групи (с изключение на имоти), при които анализите на ефектите от оценката показват, че те не са резултат на настъпили ценови и пазарни промени през периода в стойностите на тези активи, а произтичат от различията в допусканията за полезния живот.

2.24.Оценяване по справедлива стойност

Дружеството прилага към всяка балансова дата МСФО 13 Оценяване на справедлива стойност по отношение на финансовите инструменти и нефинансовите активи оценявани по справедливата им стойност.

Справедлива стойност е цената, която би била получена при продажбата на един актив или платена при прехвърлянето на задължение при обичайна сделка между пазарните участници към датата на оценката.

Оценяване на справедливата стойност се базира на предположението, че продажбата на актива или прехвърлянето на задължението се осъществява:

- На основния пазар за актива или пасива или,
- При липса на основен пазар, на най-благоприятния пазар за актива или пасива.

Основният или най-благоприятният пазар следва да бъдат достъпни за Дружеството.

Справедливата стойност на актива или пасива се оценява като се допуска, че участниците на пазара ще използват тази стойност при оценката на актива или пасива, и че те ще действат съгласно най-добрия икономически интерес.

Справедливата стойност на нефинансовите активи се определя като се вземе предвид способността на участниците да генерират икономически ползи като използват актива или като го продадат на друг пазарен контрагент, който ще използва актива по най-добрия и ефективен начин.

Дружеството прилага техники за оценка, подходящи при съответните обстоятелства, и за които са налице достатъчно данни за оценка на справедливата стойност, като максимизира използването на обозрими параметри и свежда до минимум използването на необозрими параметри.

Всички активи и пасиви, за които се използва при оценката им или се оповестява справедлива стойност, се делят на следните три нива на йерархия на базата на хипотезите на техниките на оценяване:

- Ниво 1 — Котирани (некорегирани) цени на активни пазари за идентични активи или пасиви
- Ниво 2 — Техники за оценка, при които параметрите за оценка на справедливата стойност могат да бъдат наблюдавани пряко или косвено
- Ниво 3 — Техники за оценка, при които параметрите за оценка на справедливата стойност не могат да бъдат наблюдавани пряко или косвено

Към всяка балансова дата, Ръководството прави анализ на промените в справедливата стойност на активите и пасивите и следи за отражението им във финансовите отчети съгласно приетата счетоводна политика. Дружеството прави преценка дали е настъпила промяна в категоризирането на активите или пасивите съгласно хипотезите на техниките на оценяване. С помощта на сертифицирани оценители

МОМИНА КРЕПОСТ АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2023 година

Ръководството сравнява всяка от промените в справедливата стойност на активите и пасивите с обозримите параметри, за да се потвърди, че промените са разумни.

Дружеството определя активите и пасивите, за които следва да бъдат направени оповестявания във връзка със справедливата им стойност, на базата на техния характер, рискове и нивото на йерархия, в което те попадат, посочено по-горе.

3. ПРИХОДИ

	2023 BGN '000	2022 BGN '000
Вътрешен пазар	1023	1010
Износ	89	947
	1112	1957

4. ДРУГИ ДОХОДИ ОТ ДЕЙНОСТТА

	2023 BGN '000	2022 BGN '000
Приходи от продажба на материали		8
<i>Отчетна стойност на продадени материали</i>		(3)
Печалба от продажба на материали		5
Приходи от продажба на стоки	38	812
<i>Отчетна стойност на продадените стоки</i>	(22)	(545)
Печалба от продажба на стоки	16	267
Приходи от продажба на ДМА	93	15
<i>Балансова стойност на продадените ДМА</i>	(189)	(13)
Печалба от продажба на ДМА	(96)	2
Приходи от услуги	134	58
Приходи от финансираня	108	225
Други доходи	22	38
	184	595

Приходите от услуги включват:

2023 BGN '000	2022 BGN '000
--------------------------------	--------------------------------

МОМИНА КРЕПОСТ АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2023 година

Наеми	-	-
Транспортни	125	51
Други	9	7
	134	58

5. РАЗХОДИ ЗА СУРОВИНИ И МАТЕРИАЛИ

	2023 BGN '000	2022 BGN '000
Основни суровини и материали	492	718
Електроенергия	194	323
Природен газ	26	41
Горива и смазочни материали	74	56
Вода	12	4
Спомагателни материали	9	11
Резервни части и технически материали	18	33
Други	1	4
	826	1190

Разходите за основни материали включват:

	2023 BGN '000	2022 BGN '000
Полипропилен, полиетилен, полистирол, полиамид, PVC, добавка за ПЕНН, вкл. Млян и прегранулиран материал	125	153
Нетъкан текстил	84	75
Детайли и компоненти за системи, сонди, катетри, клампи и др.	23	125
Опаковъчни материали	67	25
Игли	7	275
Хартии	25	8
Фолио	9	10
Други	152	48
	492	718

6. РАЗХОДИ ЗА ВЪНШНИ УСЛУГИ

	2023 BGN '000	2022 BGN '000
Охрана	106	122
Абонаментно поддържане	18	16
Такси за услуги	9	6
Консултации, обучения и одит услуги	51	76
Местни данъци и такси	60	62
Граждански договори	65	71
Застраховки	19	27
Ремонт на автомобили	17	8
Съобщения и комуникации	7	12

МОМИНА КРЕПОСТ АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2023 година

Поддръжка на сгради и оборудване	7	13
Транспортни услуги	5	3
Медицинско обслужване	6	7
Наеми	14	12
Други	49	49
	433	484

7. РАЗХОДИ ЗА ПЕРСОНАЛА

	2023 BGN '000	2022 BGN '000
Текущи възнаграждения	838	903
Вноски по социалното осигуряване	134	153
	971	1056

8. ДРУГИ РАЗХОДИ ЗА ДЕЙНОСТТА

	2023 BGN '000	2022 BGN '000
Командировки	12	4
Представителни мероприятия	7	2
Други	25	98
	44	104

9. ФИНАНСОВИ ПРИХОДИ И РАЗХОДИ

	2023 BGN '000	2022 BGN '000
Разходи за лихви по заеми	(200)	(178)
Разходи за лихви по лизинг	(6)	(5)
Валутни разлики	-	(1)
Други финансови разходи	(4)	(13)
Финансови приходи	3	2
	(207)	(195)

МОМИНА КРЕПОСТ АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2023 година

10. ИМОТИ, МАШИНИ И ОБОРУДВАНЕ

	Земи и сгради	Машини и съоръжения	Транспортни и средства	Стопанск и инвентар	Разходи за придобиване на ДМА	Общо
	BGN ,000	BGN ,000	BGN ,000	BGN ,000	BGN ,000	BGN ,000
Отчетна стойност						
1 януари 2022	4,359	7,687	473	43	1,451	14,013
Придобити	23	-	82	-	154	259
Отписани	-	-	(136)	-	-	(136)
Трансфер	-	-	-	-	(105)	(105)
Ефект от преоценка	-	-	-	-	-	-
31 декември 2022	4,382	7,687	419	43	1,500	14,031
Придобити	-	-	9	2	18	29
Отписани	(215)	(6)	-	-	-	(221)
Трансфер	-	-	-	-	(11)	(11)
31 декември 2023	4,167	7,681	428	45	1,507	13828
Натрупана амортизация						
1 януари 2022	572	2,245	175	28	-	3,020
Начислена амортизация за годината	33	241	55	2	-	331
Отписани	-	-	(115)	-	-	(115)
Ефект от преоценка	-	-	-	-	-	-
31 декември 2022	605	2,486	115	30	-	3,236
Начислена амортизация за годината	31	240	48	3	-	322
Отписани	(26)	(6)	-	-	-	(32)
31 декември 2023	610	2,720	163	33	-	3526
Балансова стойност						
31 декември 2022	3,777	5,201	304	13	1,500	10,795
Балансова стойност						
31 декември 2023	3557	4961	265	12	1507	10302

Към 31.12.2023 год. Дълготрайните материални активи на Дружеството включват земи на стойност 2256 хил.лв. (31.12.2022 г.: 2333 хил.лв.) и сгради с балансова стойност 1,301 хил.лв. (31.12.2022 г.: 1,444 хил.лв.)

Периодична преоценка по справедлива стойност

Към 31.12.2021 г. е извършена преоценка на имотите, машините и оборудването със съдействието на независими лицензирани оценители с цел определяне на справедливата стойност на активите, в съответствие с изискванията на МСФО 13 „Справедлива стойност“ и МСС 16 „Имоти, машини и съоръжения“.

Ефектите от извършената преоценка са отчетени както следва:

МОМИНА КРЕПОСТ АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2023 година

	<i>Земи</i>	<i>Сгради</i>	<i>Машини, съоръжения и оборудване</i>	<i>Други</i>	<i>Общо</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Оценка до справедлива стойност, отчетена в отчета за всеобхватния доход (в други компоненти на всеобхватния доход)	16	24	-	-	40
Общо	16	24	-	-	40

(а) Йерархия на справедливите стойности

Оценките по справедлива стойност на земи в регулация, при които срокът за осъществяване на сделката е до 12 месеца, са преценени като входящи данни, използвани при техниката за оценяване, от ниво 2.

Оценките по справедлива стойност на останалите имоти, машини, съоръжения и оборудване са категоризирани йерархично като справедливи стойности на ниво 3.

Направената преоценка на имотите, машините и оборудването е на неповтаряема (периодична, на пет години) база и се дължи на прилагането на модела на преоценената стойност по МСС 16 „Имоти, машини и съоръжения“.

(б) Техника за оценяване и значими ненаблюдаеми входящи данни

Таблиците по-долу представят описание на методите и техниките за оценяване, използвани при определянето на справедливата стойност на отделните групи активи от състава на имоти, машини и оборудване за 2021 г., както и значимите входящи ненаблюдаеми данни по отделно за Ниво 2 и Ниво 3:

Групи активи (Ниво 2)	Подходи и техники за оценяване	Значими ненаблюдаеми входящи данни
Земи в регулация	► Пазарен подход / Оценъчна техника: Метод на пазарното сравнение с аналози – вакантни терени на урегулирани поземлени имоти в районите на оценяване.	- Дисконтова норма за отложен срок на сделка със земи в регулация (застроени и незастроени) : 10.25%; - Срок за осъществяване на сделка : 9÷18 мес.

Групи активи (Ниво 3)	Подходи и техники за оценяване	Значими ненаблюдаеми входящи данни
Сгради	► Разходен подход / Оценъчна техника: Метод на амортизирана възстановителна стойност на база текущи разходи за създаване или подмяна с аналози	- Индекс за изменение на цените в сектор Строителство по данни на НСИ : 17.17% - Индекс за изменение на пазарните цени на производствено – складови обекти : 2.38%
Машини, съоръжения, оборудване, транспортни средства и други	► Разходен подход / Оценъчна техника: Метод на амортизирана възстановителна стойност на база текущи разходи за създаване или подмяна с аналози.	- Икономически прогнози и тенденции за група «Машини, оборудване и транспорт-ни средства»; - Хармонизирани индекси на изменение на потребителските цени на база данни от НСИ: 1.06%; - Консолидирани индекси на промишленото производство на база данни от НСИ: -1.6%

Допълнителна информация за активите с право на ползване включени в бележката Имоти, машини и оборудване е представена по-долу:

<i>Транспортни средства</i>	<i>Общо</i>
2023 2022	2023 2022

МОМИНА КРЕПОСТ АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2023 година

	<i>BGN ‘000</i>	<i>BGN ‘000</i>	<i>BGN ‘000</i>	<i>BGN ‘000</i>
Отчетна стойност				
Салдо на 1 януари	118	181	118	181
Придобити активи	-	-	-	-
Отписани	-	(63)	-	(63)
Салдо на 31 декември	118	118	118	118
Натрупана амортизация				
Салдо на 1 януари	35	64	35	64
Начислена амортизация	30	34	30	34
Отписана амортизация	-	(63)	-	(63)
Салдо на 31 декември	65	35	65	35
Балансова стойност на 1 януари	83	117	83	117
Балансова стойност на 31 декември	53	83	53	83

11. НЕМАТЕРИАЛНИ АКТИВИ

	Патенти и лицензии BGN ‘000	Програмни продукти BGN ‘000	Общо BGN ‘000
Отчетна стойност			
1 януари 2022	29	37	66
31 декември 2022	29	37	66
31 декември 2023	29	37	66
Натрупана амортизация			
1 януари 2022	29	15	44
Начислена амортизация за годината	-	-	-
31 декември 2022	29	15	44
Начислена амортизация за годината	-	3	3
31 декември 2023	29	18	47
Балансова стойност 31 декември 2022	-	22	22
Балансова стойност 31 декември 2023	-	19	19

12. ИНВЕСТИЦИИ НА РАЗПОЛОЖЕНИЕ И ЗА ПРОДАЖБА

Инвестициите на разположение и за продажба представляват 0.31 % от капитала на ОЗОФ “Доверие” АД и са на стойност 19 х. лв. (2022 г.: 19 х. лв.)

13. МАТЕРИАЛНИ ЗАПАСИ

	31.12.2023 BGN ‘000	31.12.2022 BGN ‘000
Материали	513	511
Готова продукция	931	754

МОМИНА КРЕПОСТ АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2023 година

Незавършено производство и полуфабрикати	1,347	1,284
Стоки	1,184	1,187
	3,975	3,736

Материалите по видове са както следва:

	31.12.2023 BGN '000	31.12.2022 BGN '000
Основни материали	491	484
Резервни части	10	10
Спомагателни материали	10	8
Други	2	9
	513	511

Основните материали по видове са както следва:

	31.12.2023 BGN '000	31.12.2022 BGN '000
Полипропилен, полиетилен, полистирол, полиамид, PVC, добавка за ПЕНН, вкл. Млян и прегранулиран материал	233	297
Игли	14	14
Нетъкан текстил	8	2
Детайли за системи, катетри, сонди, клампи, спекулуми	12	12
Опаковъчни материали	52	38
Фолио	16	6
Други	156	115
	491	484

Наличната **продукция** към 31 декември представлява:

	31.12.2023 BGN '000	31.12.2022 BGN '000
Бласови изделия	88	18
Системи, сонди, катетри	109	89
Спринцовки	455	415
Хирургически облекла	58	75
Уринаторни торби	10	4
Игли	33	54
Други	178	99
	931	754

Незавършеното производство към 31 декември включва:

	31.12.2023 BGN '000	31.12.2022 BGN '000
Спринцовки и игли	1,153	1,119
Хирургически облекла	32	75
Уринаторни торби	-	-

МОМИНА КРЕПОСТ АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2023 година

Бласови изделия	24	46
Системи, сонди, катетри	138	44
	<u>1,347</u>	<u>1,284</u>

14. ТЪРГОВСКИ ВЗЕМАНИЯ И ПРЕДОСТАВЕНИ АВАНСИ

	31.12.2023 BGN '000	31.12.2022 BGN '000
Вземания от клиенти	1,294	1,299
Очаквани кредитни загуби	-	(3)
	<u>1,294</u>	<u>1,296</u>
Предоставени аванси на доставчици	186	178
	<u>1,480</u>	<u>1,474</u>

Вземанията от клиенти са безлихвени и са основно в български лева и евро.

Обичайно дружеството договаря с клиентите срок на плащане на вземанията по продажби от 60 до 180 дни. Дружеството е определило период от 180 дни общо, за който не начислява лихви на клиентите. Забава след този срок е приета от Дружеството като индикатор за обезценка.

Просрочените вземания над 360 дни са свързани с клиент, към който дружеството има задължения по аванси по договор в размер по-голям от размера на вземанията. Към настоящият момент клиента е признал съществуването на тези вземания пред Окръжен съд - Велико Търново и претендира за прихващането им със задълженията по аванси към него. В тази връзка ръководството на Дружеството не е начислило обезценка на тези вземания.

15. ДРУГИ ВЗЕМАНИЯ И ПРЕДПЛАТЕНИ РАЗХОДИ

	31.12.2023 BGN '000	31.12.2022 BGN '000
Съдебни и присъдени вземания	58	66
Обезценка на съдебни и присъдени вземания	(42)	(37)
	<u>16</u>	<u>29</u>
Предплатени разходи	10	20
Вземане по финансиране за електроенергия	17	17
Депозити	7	7
Други	33	1
	<u>83</u>	<u>74</u>

Предплатените разходи включват:

	31.12.2023 BGN '000	31.12.2022 BGN '000
Контролни одити	9	16

МОМИНА КРЕПОСТ АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2023 година

Застраховки	1	1
Абонаменти		1
Други		2
	<u>10</u>	<u>20</u>

16. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ

	31.12.2023 BGN '000	31.12.2022 BGN '000
Парични средства в разплащателни сметки	18	59
Парични средства в каса	<u>4</u>	<u>2</u>
	<u>22</u>	<u>61</u>

Паричните средства в каса са в лева . Паричните средства в разплащателни сметки са в лева.

Дружеството оценява очакваните кредитни загуби от парични средства и парични еквиваленти като незначителни. Дружеството не е начислявало очаквана кредитна загуба за паричните средства и парични еквиваленти.

17. СОБСТВЕН КАПИТАЛ

Основен акционерен капитал и премиен резерв

Към 31.12.2023 г. регистрираният акционерен капитал на Момина крепост АД възлиза на 1 691 х. лв. (31.12.2022 г.: 1 691 х. лв.), разпределен в 1 691 184 броя напълно платени обикновени акции с номинална стойност от 1 лев.

Акциите са обикновени, поименни, безналични с право на получаване на дивидент и ликвидационен дял.

Резервите на Дружеството са обобщено представени в таблицата по-долу:

	31.12.2023 BGN '000	31.12.2022 BGN '000
Премиен резерв	10	10
Законови резерви	188	188
Преоценъчен резерв - имоти, машини и оборудване	1,457	1,493
Допълнителни резерви	928	928
Неразпределена печалба	<u>(2,659)</u>	<u>(1565)</u>
	<u>(76)</u>	<u>1,054</u>

Премийният резерв в размер на 10 х. лв. представлява разликата между номиналната и емисионната цена на акция при увеличението на акционерния капитал на Дружеството през 1998 г.

Законовите резерви в размер на 188 х. лв. са формирани от разпределение на печалбата и включват изцяло сумите за фонд "Резервен".

Преоценъчният резерв - за имоти, машини и оборудване в размер на 1 457 х. лв. (31.12.2022 г.: 1 493 х. лв.) е формиран от положителната разлика между балансовата стойност на имотите и машините и оборудването и техните справедливи стойности към датите на съответните редовни преоценки.

МОМИНА КРЕПОСТ АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2023 година

<i>Преоценъчен резерв</i>	<i>31.12.2023</i>	<i>31.12.2022</i>
	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>
Салдо на 1 януари	<u>1,493</u>	<u>1,493</u>
Ефект от преоценка на имоти, машини и оборудване	<u>(36)</u>	<u>-</u>
Салдо на 31 декември	<u>1,457</u>	<u>1,493</u>

Допълнителните резерви в размер на 928 х. лв. (31.12.2022 г.: 928 х. лв.) са формирани от разпределение на печалби от предходни периоди по решение на акционерите и могат да бъдат използвани за разпределение на дивиденди, както и за увеличение на основния капитал и за покриване на загуби.

Нетна загуба на акция

	<i>2023</i>	<i>2022</i>
Средно претеглен брой акции	1 691 184	1 691 184
Загуба за годината (BGN'000)	<u>(1130)</u>	<u>(598)</u>
	<u>(0.67)</u>	<u>(0.35)</u>

18. ПАСИВИ ПО ОТСТРОЧЕНИ ДАНЪЦИ

	<i>временна разлика</i>	<i>данък</i>	<i>временна разлика</i>	<i>Данък</i>
	<i>31.12.2022</i>	<i>31.12.2022</i>	<i>31.12.2021</i>	<i>31.12.2021</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Имоти, машини и оборудване	2,489	(249)	2,484	(248)
в т.ч. преоценъчен резерв	1,586	(159)	1,586	(159)
Общо пасиви по отсрочени данъци	2,489	(249)	2,484	(248)
Начисления по задължения към персонал	129	13	177	18
Обезценка на материални запаси	68	7	64	6
Обезценка на вземания	41	4	41	4
Общо активи по отсрочени данъци	238	24	282	28
Нетно салдо на отсрочени данъци върху печалбата (пасиви)	2,251	(225)	2,202	(220)

<i>Отсрочени данъчни (пасиви)/активи</i>	<i>Салдо на 1 януари 2022</i>	<i>Признати в печалбата или загубата за годината</i>	<i>Признати в собствения капитал</i>	<i>Салдо на 31 декември 2022</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Имоти, машини и оборудване	(248)	(1)	-	(249)
Обезценка на вземания	4	-	-	4
Начисления по задължения към персонал	18	(5)	-	13
Обезценка на материални запаси	6	1	-	7
Общо	(220)	(5)	-	(225)

<i>Отсрочени данъчни (пасиви)/активи</i>	<i>Салдо на 1 януари 2021</i>	<i>Признати в печалбата или загубата</i>	<i>Признати в собствения</i>	<i>Салдо на 31 декември 2021</i>
--	-----------------------------------	--	--------------------------------------	--

МОМИНА КРЕПОСТ АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2023 година

	<i>BGN '000</i>	<i>за годината</i> <i>BGN '000</i>	<i>капитал</i> <i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Имоти, машини и оборудване	(244)	-	(4)	(248)
Обезценка на вземания	4	-	-	4
Начисления по задължения към персонал	16	2	-	18
Обезценка на материални запаси	4	2	-	6
Общо	(220)	4	(4)	(220)

19. ЗАДЪЛЖЕНИЯ ПО ЛИЗИНГ

Включените в отчета за финансовото състояние към 30 септември 2023 г. задължения по лизинг са по договор за придобиване на транспортни средства.

<i>Срок</i>	<i>31.12.2023</i> <i>BGN '000</i>	<i>31.12.2022</i> <i>BGN '000</i>
до 1 година	84	61
над 1 година	92	169
Общо	176	230

20. ТЪРГОВСКИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ

	<i>31.12.2023</i> <i>BGN '000</i>	<i>31.12.2022</i> <i>BGN '000</i>
Задължения към доставчици от страната	292	285
Задължения към доставчици извън страната	-	44
Получени аванси	4,183	4,274
	4,485	4,603

Задълженията към доставчици са текущи, безлихвени и са за получени материали и услуги.

Заем 1	
Договорен размер:	400 х.лв.
Дата на отпускане	27.07.2021.
Лихвен процент	3%
Падеж:	31.12.2023
Обезпечение	залог на материални запаси на стойност 400 хил. лв.
Цел на кредита:	Оборотни средства
Салдо към 31.12.2023 г.	421 хил.лв. (31.12.2022 г.: 409 хил.лв.)
в т.ч:	400 хил.лв. (главница) (31.12.2022 г.: 400 хил.лв.)
	21 хил.лв. (лихва) (31.12.2022 г.: 13 хил.лв.)

МОМИНА КРЕПОСТ АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2023 година

21. ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ ПЕРСОНАЛА И ЗА СОЦИАЛНО ОСИГУРЯВАНЕ

	31.12.2023 BGN '000	31.12.2022 BGN '000
Задължения към персонала, в т.ч.:	76	102
<i>текущи задължения</i>	76	60
<i>начисления за неползвани компенсируеми отпуски</i>		19
Задължения по социалното осигуряване	99	108
	<u>175</u>	<u>210</u>

22. ДРУГИ ТЕКУЩИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ

	31.12.2023 BGN '000	31.12.2022 BGN '000
Гаранции за управление	9	9
Данъчни задължения, в.т.ч.:	154	111
- ДДС задължения	6	23
- други данъчни задължения	148	88
Други	5	9
	<u>168</u>	<u>129</u>

23. РАЗСРОЧЕН ДОХОД ОТ ФИНАНСИРАНЕ

През 2019 година Дружеството е получило финансиране във връзка със закупуването на дълготрайни активи в размер на 1,980 хил.лв., а през 2020 година – 513 хил.лв. Приходът от финансиране се разсрочва според полезния живот на закупените активи. През 2023 е признат приход от финансиране в размер на 99 хил лв. (2022: 99 хил. лв.)

	31.12.2023 BGN '000	31.12.2022 BGN '000
Краткосрочна част	99	99
Дългосрочна част	1,990	2,089
	<u>2,089</u>	<u>2,188</u>

Доставки от свързани лица:

	31.12.2023 BGN '000	31.12.2022 BGN '000
Продажби на готова продукция , стоки, ДА и услуги за:		
	-	-
Софарма Трейдинг АД	103	257

МОМИНА КРЕПОСТ АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2023 година

Софарма АД	224	44
ДОХ Група	-	-
	<u>327</u>	<u>301</u>

Задължения към свързани лица

Дружеството ползва краткосрочен заем от Медицински консумативи ООД при следните условия:

Договорен размер:	400 х. лв.	
Дата на отпускане:	21.07.2021 г.	
Лихвен процент:	3 %	
Падеж:	31.12.2023 г.	
Обезпечение:	няма	
Цел на кредита:	Оборотни средства	
Салдо към 31.12.2023 г. :	411 хил. лв.	(31.12.2022 г.: 261 хил.лв)
В т.ч:	400 хил..лв.(главница)	250 хил..лв.(главница)
	11 хил.лв лихва	11 хил.лв лихва

Дружеството ползва краткосрочен заем от Софарма АД при следните условия:

Договорен размер:	2,750 х. лв.	
Дата на отпускане:	08.01.2013 г.	
Лихвен процент:	3,5 %	
Падеж:	31.12.2023 г.	
Обезпечение:	Запис на заповед	
Цел на кредита:	Оборотни средства	
Салдо към 31.12.2023 г. :	2,155 хил. лв.	(31.12.2022 г.: 1,344 хил. лв.)
В т.ч:	2,052 хил..лв.(главница)	(31.12.2022 г.: 1,302 хил. лв.)
	103 хил. лв. лихва	(31.12.2022 г.:42 хил. лв.)

Дружеството ползва лихвоносно финансиране от Софарма АД придобито по договор за цесия между банка ОББ и Софарма АД:

Договорен размер:	3,686 х. лв.	
Дата на отпускане:	08.01.2013 г.	
Лихвен процент:	3,95 %	
Падеж:	06.07.2025 г.	
Обезпечение:	Запис на заповед	
Цел на кредита:	Оборотни средства	
Салдо към 31.12.2023 г. :	3,884 хил. лв.	
В т.ч:	3,686 хил..лв.(главница)	
	198 хил. лв. лихва	

Финансирането е обезпечено с залог на дълготрайни материални активи

Задължения към свързани лица	31.12.2023	31.12.2022
	BGN '000	BGN '000
Софарма АД	2155	1,344

МОМИНА КРЕПОСТ АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2023 година

Дружество от ДОХ Група	-	
Софарма АД	3,884	3,757
Медицински консумативи ООД	411	261
	<u>6,450</u>	<u>5,362</u>

24. УСЛОВНИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ И АНГАЖИМЕНТИ

През 2017г. дружеството е поело ангажимент за самоучастие в размер на 2,500 х.лв. по договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по оперативна програма „Иновации и конкурентноспособност“ 2014-2020, по проект за повишаване на енергийната ефективност. Проектът е на стойност 4,999 х.лв. и е със срок на изпълнение 24 месеца. Реализиран към 31.12.2021 г. на стойност 4,989 х.лв. и е получено плащане по договора в размер на 2,493 х.лв.

Дружеството е поело ангажимент за срок от 5 години след приключването на съответния проект да не извършва значими изменения, засягащи същността и условията за изпълнение или пораждащи неоправдани изгоди за дружеството, както и изменения, произтичащи от промяна в характера на собствеността на придобитите активи, свързани с финансирането. При неизпълнение на тези изисквания предоставените финансираия подлежат на възстановяване. Към датата на изготвяне на отчета всички изисквания по договорите са спазени.